

# **IZVJEŠTAJ**

**o uspjehu učenika srednjih škola u 1. polugodištu  
školske 2006/2007. godine**

**Sarajevo, mart 2007.**

## Srednje škole – I. polugodište, školska 2006/2007. godina

Izvještaj je sačinjen na bazi podataka dobijenih od 35 srednjih škola.

Raspored srednjih škola Kantona Sarajevo po općinama:

Općina	Naziv škole	Broj škola
Stari Grad	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Prva bošnjačka gimnazija</li> <li>• Srednja muzička škola</li> <li>• Mješovita srednja poljoprivredno-veterinarska i prehrambena škola</li> <li>• Gazi Husrev-begova medresa</li> <li>• Mješovita srednja tekstilna škola</li> <li>• Mješovita srednja ugostiteljsko-turistička škola</li> </ul>	6
Centar	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Druga gimnazija</li> <li>• Srednja škola primijenjenih umjetnosti</li> <li>• Prva gimnazija</li> <li>• Katolički školski centar - Opća realna gimnazija</li> <li>• Katolički školski centar - Srednja medicinska škola</li> <li>• Učiteljska škola i gimnazija Obala</li> <li>• Srednja škola za medicinske sestre-tehničare</li> <li>• Srednja zubotehnička škola</li> <li>• Srednja medicinska škola</li> <li>• Mješovita srednja građevinsko-geodetska škola</li> <li>• Srednja škola metalnih zanimanja</li> <li>• Srednja mašinska tehnička škola</li> <li>• Srednja stručna trgovinska škola</li> </ul>	13
Novo Sarajevo	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tursko-bosanski Sarajevo koledž</li> <li>• Treća gimnazija</li> <li>• Srednja ekomomska škola</li> <li>• Mješovita srednja saobraćajna škola</li> <li>• Mješovita srednja škola za elektroenergetiku</li> <li>• Mješovita srednja drvna-šumarska škola</li> <li>• Željeznički školski centar</li> </ul>	7
Novi Grad	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gimnazija Dobrinja</li> <li>• Mješovita srednja škola peta gimnazija i birotehnička</li> <li>• Mješovita srednja elektrotehnička škola</li> </ul>	3
Ilidža	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Četvrta gimnazija</li> <li>• Srednja grafička tehnička škola</li> </ul>	2
Hadžići	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mješovita srednja škola “ Hadžići”</li> </ul>	1
Vogošća	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mješovita srednja škola “ Vogošća “</li> </ul>	1
Ilijaš	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Perzijsko-bosanski koledž</li> <li>• Mješovita srednja škola “ Ilijaš “</li> </ul>	2
<b>Ukupno</b>		<b>35</b>

U I. polugodištu školske 2006/2007. godine nastavu je pohađalo **19.887** učenika, 10.016 (50,36%) muških i **9.871** (49,64% ) ženskih, u **760** odjeljenja.

Izvještaj je rađen za dvije grupe škola i zbirni za svih 35 škola.

U prvoj grupi škola su opće gimnazije, umjetničke škole i koledži, a u drugoj tehničke i srodne i stručne škole. Srednje specijalne škole su predmet odvojene analize.

Iz prve grupe, sa **6.953** ( 34,96% ) učenika, Učiteljska škola i gimnazija Obala ima najveći broj učenika, **807**, a najmanje Perzijsko-bosanski koledž, **89**.

U drugoj grupi škola, s 12.934 (65,04%) učenika, najviše učenica ima Srednja medicinska škola, **1.042**, a najmanje Katolički školski centar - Srednja medicinska škola, **225**.

Odnos broja učenika u drugoj grupi škola, proizvodna zvanja i zanimanja (tehničke, srodne i stručne škole), i učenika u prvoj grupi škola je **1,86**.

Uspjeh u učenju:

Škole	Broj učenika	Prolazi		Pada		Neocijenjeno		Srednja ocjena
			%		%		%	
I grupa	6.953	5.202	74,82	1.735	24,95	16	0,23	3,30
II grupa	12.934	7.510	58,06	5.362	41,46	62	0,48	2,57
Ukupno	19.887	12.712	63,92	7.097	35,69	78	0,39	2,82

U prvoj grupi najveću prolaznost ima Prva bošnjačka gimnazija, 93,24%, najmanju Mješovita srednja škola peta gimnazija i birotehnička škola, 50,54%.

U drugoj grupi najveću prolaznost ima Srednja ekonomska škola, 84,13%, a najmanju Mješovita srednja drvena-šumarska škola, 46,15%.

Najveću srednju ocjenu u prvoj grupi ima Prva bošnjačka gimnazija, 3,95, a najmanju Mješovita srednja škola peta gimnazija i birotehnička, 2,46.

U drugoj grupi, Srednja ekonomska škola ima najveću srednju ocjenu, 3,55, a najmanju Mješovita srednja drvena-šumarska škola, 2,14.

Uspjeh u vladanju - izostanci:

Škole	Broj učenika	Opravdano	Neopravdano	Ukupno	Po učeniku
I grupa	6.953	118.428	24.087	142.515	20,50
II grupa	12.934	225.283	85.337	310.620	24,01
Ukupno	19.887	343.711	109.424	453.135	22,80

U prvoj grupi, najmanji broj izostanaka po učeniku, ima Tursko-bosanski Sarajevo koledž, 9,98, a najveći Mješovita srednja škola peta gimnazija i birotehnička, 32,31.

U drugoj grupi, najmanji broj izostanaka po učeniku, ima Katolički školski centar -Srednja medicinska škola, 11,71, a najveći Srednja škola metalnih zanimanja 42,50 izostanka po učeniku.

Sniženu ocjenu iz vladanja na prvom polugodištu ima 6.277 učenika, ili 31,56%.

U prvoj grupi 1.451 učenika, ili 22,00%, ima sniženu ocjenu vladanja, a u drugoj grupi 4.826 učenika ili 37,31%.

Loše vladanje u prvoj grupi škola ima 89 učenika, što je 1,28%, a u drugoj grupi škola loše vladanje imaju 744 učenika ili 5,75%.

Ukupno 33 učenika su isključena iz škole.

Najviše isključenih učenika je iz Mješovite srednje građevinsko-geodetske škole, 11, Četvrte gimnazije, 6, i Mješovite srednje škole, "Vogošća", 4.

## Uporedni podaci:

Uspjeh u učenju:

Školska godina	Broj učenika	Prolazi		Pada		Neocijenjenih		Srednja ocjena
			%		%		%	
2005/2006.	20.213	12.591	62,29	7.505	37,13	117	0,58	2,76
2006/2007.	19.887	12.712	63,92	7.097	35,69	78	0,39	2,82
	- 326		<b>+ 1,63</b>		-1,44		- 0,19	<b>+ 0,94</b>

Broj učenika je smanjen u odnosu na prvo polugodište školske 2005/06. za 326. Prolaznost je veća za 1,63, a srednja ocjena za 0,94.

Izostanci:

Školska godina	Broj učenika	Opravdano	Neopravdano	Ukupno	Po učeniku
2005/2006.	20.123	346.772	117.647	464.419	22,98
2006/2007.	19.887	343.711	109.424	453.135	22,80
	- 326				- 0,18

Broj izostanaka je smanjen za 0,18 časova po učeniku u odnosu na polugodište prošle školske godine.

U prilogu je detaljniji pregled uspjeha učenika u učenju i vladanju za svaku školu.

## Prijedlog mjera za poboljšanje uspjeha učenika srednjih škola

Na 18. sjednici Stručnog vijeća Prosvjetno-pedagoškog zavoda, održanoj 9. 3. 2007. godine, razmatran je Izvještaj o uspjehu učenika srednjih škola na kraju prvog polugodišta 2006/07. godine.

Konstatirano je da se ponavlja praksa da je uspjeh učenika u školama iz druge grupe znatno lošiji od uspjeha učenika u školama prve grupe. Razlika u procentu prolaznosti je 16,76%, a srednja ocjena je manja za 0,73. Iskustva pokazuju, da će na kraju školske godine prolaznost, biti blizu 100% u svim školama. Da li je razlog to što učenike ne motiviramo na kontinuiran rad ili pad kriterija ocjenjivanja u drugom polugodištu? Šta učiniti da bi rad učenika bio kontinuiran i kvalitetniji te da bi postizali bolje rezultate?

- Potrebno je pored analize općeg uspjeha staviti akcenat na uspjeh učenika po predmetima i identificirati predmete iz kojih učenici imaju veliki broj negativnih ocjena. Treba tražiti razloge za to, anketiranjem, razgovorom ili na neki drugi, prihvatljiv način, učenika i nastavnika. Na osnovu dobijenih mišljenja predložiti mjere kojima će se otkloniti poteškoće učenika u praćenju programskih sadržaja. Posebno je važno, nakon analize uspjeha prvih razreda i identifikacije predmeta u kojima učenici imaju loše rezultate, identificirati oblasti iz tih predmeta za koje učenici ne posjeduju temeljna predznanja te putem Prosvjetno-pedagoškog zavoda ili nadležnih općinskih službi dostaviti osnovnim školama kao problem koji treba rješavati.

- Praksa je, da se dopunska nastava uvodi tek nakon što se evidentira veliki broj negativnih ocjena. Trebalo bi dopunsku nastavu uvesti već na početku školske godine za predmete gdje se, na osnovu iskustva, očekuje velik broj negativnih ocjena, a za ostale po potrebi.

- Potrebno je da nastavnici motiviraju učenike tako što će ih direktnije uključivati u nastavni proces. Učenik ne smije biti objekat u nastavnom procesu. Najbolje rezultate postižu škole koje putem projekata, multidisciplinarnе nastave i sl. promoviraju sposobnosti učenika. Svaki učenik i njegov doprinos se na taj način osjeća važnim. Nastavnik treba u svom radu koristiti raznovrsne oblike nastavnog rada i nastavnih metoda. U velikom broju škola još uvijek se koristi isključivo frontalni oblik rada i metoda usmenog izlaganja pa nije ni čudo da učenici ponekad i svjesno izbjegavaju časove. To će biti predmet analize stručnih savjetnika Prosvjetno-pedagoškog zavoda.

- Nastavnici bi trebali koristiti različite tehnike ocjenjivanja znanja i vještina učenika. Primjećuje se da je još uvijek zastupljen tradicionalni način ocjenjivanja. Vrlo često nastavnici traže od učenika da pokažu šta ne znaju, a ne šta znaju. U procesu ocjenjivanja, koji je najslabiji i najosjetljiviji segment nastavnog procesa, treba posmatrati svakog učenika pojedinačno, uzimajući u obzir niz faktora (objektivne i subjektivne mogućnosti, radne navike, trud, zalaganje i sl.). Redovitost i frekvencija ocjenjivanja moraju biti zastupljene u najvećoj mogućoj mjeri. Na to obavezuje i Pravilnik o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo.

Izostanci su faktor koji najdirektnije utječe na uspjeh učenika u učenju i vladanju. Broj izostanaka po učeniku u školama druge grupe je za 4,49 časova veći od broja izostanaka učenika prve grupe škola. Opravdanih izostanaka je oko 3,5 puta više od broja neopravdanih časova.

U strukturi izostanaka po razlozima 64,08% izostanaka je zbog bolesti, što može da bude predmet analize zdravstvenog stanja mladih. Bježanje sa časova je razlog za 18,42 % izostanaka, 10,08% časova učenici su odsutni uz odobrenje, a za 7,47% časova razlog izostanka je kašnjenje.

Direktna posljedica neopravdanog izostajanja učenika s nastave je i isključenje učenika iz škole: 33 učenika su isključena iz škole, što predstavlja jedno odjeljenje. Da li ti učenici postaju socijalni problem?

Koje bi mjere trebalo poduzeti s ciljem smanjenja izostanaka s obzirom da je prema podacima dobijenim iz škola svaki učenik izostao 22,80 časova, što je približno 4 dana?

- Intenzivirati saradnju sa roditeljima češćom organizacijom roditeljskih sastanaka, a u slučaju nedolaska, službenim putem pozivati roditelje. U nekim školama postoji praksa da savjesni odjeljenjski starješina ostvari kontakt i odlaskom na kućnu adresu.

- Pedagog škole treba redovno pozivati i obavljati razgovore s učenicima sklonim izostajanju s nastave.
- Nametnuti problem Vijeću učenika.

U rješavanju problema koji se pojavljuju u školama stručni savjetnici-koordinatori su obavezni pružiti pomoć. Bilo bi dobro da škole, ukoliko smatraju neophodnim, pošalju informaciju o terminu održavanja sjednica odjeljenjskih i nastavničkog vijeća, kako bi se eventualni problemi efikasnije rješavali. Posebno je važno upoznati koordinate s problemima koji se javljaju pri primjeni pravilnika i drugih podzakonskih akata. Službeno slanje pismenih upita može se zamijeniti direktnim kontaktom sa savjetnikom. Na taj način do rješenja se dolazi na brži i jednostavniji način.

## Srednje specijalne škole – I. polugodište, školska 2006/2007. godina

Odgojno-obrazovni rad na srednjoškolskom nivou za učenike s posebnim potrebama realiziran je u Školi za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje, u Srednjoj stručnoj i Srednjoj tehničkoj školi Centra za slušnu i govornu rehabilitaciju i Srednjoj stručnoj i Srednjoj tehničkoj školi Centra za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu.

U Školi za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje obrazuju se učenici za šest struka: hemijsko-tehnoški, tekstilnu, ugostiteljsko-turističku, grafičku, građevinsku i uslužne djelatnosti. U okviru ovih struka učenici se osposobljavaju za zanimanja autolakirera, konfektionara tekstila - krojača, kuhara, molera-farbara, knjigovesca, cvjećara i operatora za unos podataka. Praktična nastava za sve struke i zanimanja realizira se u školskim radionicama, ustanovama i preduzećima.

Prvo polugodište završilo je 79 učenika. Postignut je vrlo dobar opći uspjeh – srednja ocjena 4,20 i 100% prolaznost. Primjerno vladanje ima 80% učenika. U prosjeku svaki od učenika je izostao s nastave jedan čas i to u najvećem broju slučajeva zbog bolesti. Nastava je u potpunosti stručno zastupljena. Još nedostaju sredstva za potpunu opremljenost kabineta posebno kabineta za zanimanje operatera za unos podataka.

Najveći broj problema u radu škole odnosi se na organizaciju praktične nastave van škole kao i na probleme koji proističu iz teške socio-ekonomske situacije najvećeg broja porodica iz kojih su učenici škole. Najveći dio prihoda koje je škola ostvarila od vanrednih prihoda (izdavanje školskog prostora) škola je usmjerila za pomoć učenicima za nabavku opreme, osiguranje toplog obroka, organizaciju ekskurzije.

Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju je organizirao odgojno-obrazovni rad u Srednjoj stručnoj školi i srednjoj tehničkoj školi za omladinu oštećenog sluha i govora. Učenici se osposobljavaju u okviru mašinske struke za zanimanja autolimara, bravara i plinskog i vodoinstalatera; u okviru tekstilne struke za konfektionara tekstila i tekstilnog tehničara-modelara konstruktora, u okviru uslužnih djelatnosti za frizera, knjigovesca i fotografa, u okviru kožarske struke za tapetara.

Praktična nastava realizira se u preduzećima i samostalnim radnjama u gradu.

U srednjoj stručnoj školi je na prvom polugodištu ove školske godine postignut dobar uspjeh - srednja ocjena je 3,48 i prolaznost 100%. Primjerno vladanje ima 85% učenika a ostali vrlo dobro. Najveći broj izostanaka uzrokovan je bolešću.

U Srednjoj tehničkoj školi Centra postignut je vrlo dobar opći uspjeh - srednja ocjena je 3,86 i prolaznost 86%. Jedan učenik ima loše vladanje a ostali primjerno.

Centar za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu

Srednju stručnu školu Centra pohađa 14 učenika od kojih je 13 s uspjehom završilo prvo polugodište. Postignut je dobar uspjeh – srednja ocjena 3,29 i skoro 100% prolaznost. Svih 13 učenika koji su s uspjehom završili polugodište imaju primjerno vladanje. Skoro svi izostanci s nastave su opravdani i uzrokovani bolešću učenika.

U Srednjoj tehničkoj školi Centra postignut je vrlo dobar opći uspjeh – srednja ocjena ke 4,22 i prolaznost 100%. Svi učenici imaju primjerno vladanje.

Još uvijek nije riješeno pitanje osnivača ovih ustanova, odnosno njihov pravni status.

Odgojno-obrazovni rad Centra za specijalni odgoj i obrazovanje uslošnjava činjenica što oni omogućavaju školovanje učenika i izvan Kantona Sarajevo. To iziskuje potrebu smještaja tih učenika, što je Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju riješio angažiranjem hraniteljskih porodica, a Centar za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu - internatskim smještajem. Smještaj u hraniteljske porodice iziskuje dosta napora u saradnji s centrima za socijalni rad, u osiguranju sredstava za plaćanje tim porodicama a internatski smještaj – napore u osiguranju svih materijalnih i kadrovskih uvjeta za život i rad ovih učenika u Centru.

Kolektivi ovih centara se ne mogu u većoj mjeri osloniti na pomoć roditelja, posebno onih koji su izvan Kantona Sarajeva. Saradnja s ovim roditeljima najčešće se odvija putem telefonskih razgovora jer najveći broj njih, bilo iz zdravstvenih ili materijalnih razloga, nije u mogućnosti češće dolaziti u školu.

Za omogućavanje potpunog razvoja učenika ovih centara, nužna je stalna saradnja zdravstvenog, socijalnog i obrazovnog sektora, što uvijek nije jednostavno uskladiti.

Angažiranje savjetnika – defektologa u Prosvjetno-pedagoškom zavodu, čiji bi isključivi zadatak bio uključivanje u rad ovih ustanova i saradnja u rješavanju složenih pitanja odgojno-obrazovnog rada značilo bi pomoć kolektivima ovih centara.